

Kelėi wis, Karaliaucziuje
kas Uarninſq iſdūbams,
kaſtoj, ant bile fokio Buſto
apſteliūtas, ſu Buſpinin-
geis ant Bertainio Metū
5 Egr.

Kelėi wis

Apsakimū Škatimai i Ke-
leimi kaſtoj po 2 Egr. už
kojną, ſmulkeis Raſtais
iſdrukawotą Gilę. Gro-
matas reik ſen atraſyti:
Border-Rossgarten
№ 5.

Karaliaucziaus Broliams Vietuwiniſams Žinės parneſſas.

Pro. 30.

Karaliaucziuje, 23. Julijū.

1872.

9. Nedėldienėje po ſwentosės Traicės.

Swang. Luk. 16, 1—9. Rom. 1. Kor. 10, 6—13.

„Togidėl kas miſlyjas ſtowis, teſidaboja, kad ne
pultu.“ — Mes ſime ſawo Amžyje waifſeziojam
lyg ant fokio didey ſlidaus Ledo, ant kurio einant
reikia didey paſidaboti, ypaczien kad taſai lengwomis
Snaigolėmis pawirſumis Mažumėli apdraiſtytas. Vos
miſlyjies Roja wirtay ant Ledo ſtatąs, o ſtay jau ir
paſijunti parpūles ir iſtrifas be gultis. Tulafiſ ſendien
ſweifas ir raudons rytoj liguſtis arba Larons. Tu-
laſiſ ſendien miſlyjas ſawo Duſiai ſakyti galiſ: „Mie-
loji Duſia, tu turi didi Žopofſq daug Metams; dabar
buk Pakajuje, walgyt, gert ir buk linſma!“ o tačziau
ne žino, kad jam Pons Diews jau ſe Naſti ſetą
Duſią atimti. Lyg taipojau mes ir ſelintą matom,
kurs ſendien bližgancioj Karėtoj wazinėjos, o trum-
pame Gzieſe potam iſ Kitū Mielafirdingyſtės miſti
turėjo. Targi tai tikroji Tiejā: kas miſlyjas ſtowis,
teſidaboja, kad ne pultu.

Ale ypaczien nū tokio Pūlimo reikia ſaugotis
dwaifſtūje Daljūſe. Ir ezionay Tulafiſiſ miſlyjas
Rūbažnyſtėje ir Teiſybėje ſtowis, ale ſtay jis ant
ſawo paties Sylaſ paſtitėdamſ be reik paſijunt par-
klupęs. Ale ir taſai, kurs ſu Teiſybe jauczias Tife-
jime, Malonėje ir Diewo Waikſtėje be ſtowis, ak ir
taſai minau teſidaboja, kad ne pultu ar ant Aſtikėlimo
kaip Dowidas arba Petras per Wieſpaties Malone,
arba raſi bene, Diewe apſaugot! ant Maſtikėlimo,
kaip Judofius. Kurs tikſ kiek Aſtis moſ atwerti ir
aplinkuy žwalgytis arba ant ſwentujū Muſdawimū
daboti, mums Pawydziai paraſytujū, taſ iſwys kaip
iſ wiſū Ruſiū Briegaddſ ant muſū tyfo, muſ kaip
ten Izraelitėnus ant wiſoſiū piktū Uſūgeidimū wilio-
dumos muſ parklupdyti. Izraelitėnai wos iſ Egipto
žemes iſweſti ir wos tikſ Diewo galingąjē Malonybę
ant ſawęs pacziū iſpažinti gawę, kreipėſi tūjau ant
Balwonū Garbinimo 2 Moyz. 32 Perſt. Bet ar ne
mes lyg tokioj Briegadoj? Ant ſo Tawo Szirdiſ
labjaufſey kimba ir limpa, tai tawo Balwonas? Targi

ir tu ſtowi Briegadoj i Balwonū Garbinimą ipulti.
Dgi Gaſtingyſtę, kuri Izraelitėnams toſia prapūlinga
paſojo (4. Moyz. 26 Perſt.), ak ta ir muſū Gzieſe
gana prapūlinga, ir tai jū labjaus, jū menkiaus ji
muſū Gzieſe per ſunkū Grietą laſomą! Kiek daug
gundo Pong Diewą, iſ jo Galybės abejodami, kiek
Wurmėjimo paſitelia prieſ Pong Diewą iſ nepaſajingū
Szirdziū!

Wiſlab tai, dgi ir tukſtant kitū Daljū paſtoja
Duſiomſ Žabangais ir Spaſtais. Todėl reik ſaugotis,
at ir labay ſaugotis, ale minau ne nuſiminti. Neſa
Pons Diews toſs wiernas ir malonus, kad jis muſ
ne dūd gundyti per muſū Iſgalejimą, bet daro, kad
Pagundymas toſi Galą gauna, kad mes tą galim pa-
felti ir pergalėti. Amen.

Szpanijōs Suirimai.

Iſ Szpanijōs pareit wiſoſiōs dywnōs Žiniōs wiſ
wiena dywnesne už kitą. Mieliejie Škaitytojei žino,
kad pirm Poro Metū ten Maſtas buwęs, ir kad
po Iſbėgimo Karalienės Izabelōs ten dabar Kara-
lius Amadėjus, gimęs ytalifſkis Princas, karaliauja.
Ale kadangi Princas Kardelis iſ ſenoſes ſpaniſkay
karaliſkōs Giminėſ taipjau ant karaliſkojo Szpanijōs
Soſto uſſigauti werzias, tay dabar ten naminis Karas
ſtauczia. Karalius Amadėjus iſſiunte prieſ Maif-
tininſus Karliſtus Gendroliu Serraną. Taſai uziot
Karliſtus pergalėjęs ſu jū Wyriaufſieſieis ſlapczien De-
rėjimą padare, pagal kuri wiſ Karliſtū Aſcierai i
Pakaju paſidūdami ſawo aukſtaſes Wietas gauna pa-
laiſyti. Serans potam i Mieſtą Madrid pargryžęs,
ſafe, kad dabar wiſas Karliſtū Maifſtas eſas paſilowęs.
Daugybe jo Prieteliū rykawo jam prieſpais, o Kara-
lius Amadėjus turėjo ji ſawo wyriaufſiūju Ministeriu
padaryti. Tačziau Karalius bdweik pajuto, kad ſitas
jo aukſtaſis Dumczius wiſlab taip ſutąs ir weliąs,
kad jis Szpanijōs Žmones prieſ Karaliu Amadēju
ipyntintu, o Swiets pradėjo rofūti, kad ſitas Gendro-
lius Seranas bene todėl ſu Karliſtais toſi dywną

Derešimą padaręs, kad jis Princui Kardeliui Karalyšties Krašę parupint ir tam be waldant dar i aufstiesnę Garbę išsikelti galėtu.

Tacziau Karalius Amadėjus Newiernybę sawo wniausiojo Ministerio Serano pajusdams tą iš jo aufstiosės Wietos paleido ir wisay demokratiškąjį Gendroliu Zorillą i ano Wietą pašwadino. Bet tas dabar pradėjo wisur senūsius Dawadus apwersti. Ale iš to wisų Szpanijōs Aufstieje iš senųjų growiškujų bey funigauštikšųjū Giminū skaudziey išpykinę paleido Apšahmą i Swietą, kad reikiant prawarytosios Karalienės Dzabelos Sunu manding woš 11 Merū senąjį Princą Alphonsą Szpanijōs Karaliumi padaryti. Bet dar kiti Princas wadinamas Greikis Mongpangsjė, Sunus prawarytojo Francuzū Karaliaus Liudwikio Pylipo iš Giminės Orleans, kursai Karalienės Dzabelos Sejeri per Paczią tur ir kursai pats Szpanijōs Karaliumi pastoti trošhdams buwo Karalienę Dzabelą prawaryti gelbėjęs, tajai anam Apšahmui, kursai Princą Alphonsą Karaliumi padaryti weljo, tūjau sawo Britariną dawę, ale podraugiey pridėdams, kad reikiant ji pati, tai esti Greiki Mongpangsjė Karaliaus Alphonso Wermunderiu ir Waldziōs Wietninku padaryti, kadangi Alphonsas per jaunās budams ne galis patjai Karalyšties Waldzią weiti.

Tacziau tūmi jis Nieko ne laimėjo, kadangi jis prie wisū Szpanijōs žmoniū kaip newiernas, wis tikt sawo Naudos jėštās Sukinerojis n'apfencziamas yra. Bet kadangi Princas Mongpangsjė dabar Francuzijoje laikos, tay Ministeris Zorillas nuragė Francuzijōs Waldziei, kad ta ben tūjau hitą Greiki Mongpangsjė Szpaniškajei Wyriausybei laukan dūtu, jeib galima butu, ji i Prową traukti. Nesa jis esās apstusās, buk jis Razbajytės kalts paslojęs, per kurią Gendrolius Prim Mieste Madrid pirm Foro Metū ant Ulyezjōs iš Pasalū apništās ir nurązbajautas esās. Kas zin kas passtausiey iš ands biėdnos nuwarqintōs Zemės bus. Bet Djalijōs Karalius Wiktor Dmanuels wis Porą gariniū Sziepjū gatawas prilaiko jo Sunui Amadėjui, jey jis, Szpanijoj wislab kreitway einant, i Prieqadą pareitu, ant Pagalbōs prišokti ir ji Ramon i Djaliją pargabenti.

Wyškupas Krėmentsas.

Dabar tarp Popiežiaus bey Zemės Waldziū wisur pakilusioj Rowoj musū Zemės Wyriausybe ir su musū Prowincōs katilikškūju Wyškupu Krėmentsu, Frauenburgio Mieste gywenancziu, yra i Susipainawimą parėjusi. Tasaį yra felis Kunigus ir aufstiu Szimliū Mokitojus dėl to, kad jie n'apsima

naujiji Wierōs Sanari apie Popiežiaus Apstirkimą per Tiesą priimti, i didiji Prakeikimą padawęs, taipo, kad ney jokia katilikškam žmogui su tais ne Wale ney jokią Draugystę laikyti, ney su jeis apstieiti ir kas tam lygu. Kad tošjai po didžiūju Prakeikimu padūtas žmogus fur nors i Baznyczią, czion Mišias be laikant, išoj, tay ji reikiant iš Baznyczjōs išwaryti, o kad tai ne galima išteseri, tay reikiant su Mišiomis apstioti ir tases tol ne laikyti, kol tas po Keikimu stowišs žmogus Baznyczioje randas. Taygi hitas didyis Prakeikimas katilikškoje Baznyczioje ne menkas Daiktas ir Bėda tam žmogui, kurs po tūm parėjęs. Tošjai stow tarp sawo žmoniū kaip wisay paniekintas, praštotas ir iš žmoniū Draugystės atstumtas. Todėl yra musū Zemės senūje žtarymūse dawadhta, kad be swietiškosės Wyriausybes Pawelnyjimo ir Britarimo ney wiens Katiliks žmogus ne turis i tą didiji Prakeikimą padūtas tapti. Tacziau aus minėtais Wyškupas Krėmentsas to žtarymo n'atbōdams wieng žmogu po fito i hitą Prakeikimą padawę, Wyriausybjū ne pasiklausęs, beje toms apie tai ney žodi ne pasakydams. Bet Zemės Waldzia tofi Paniekimą Zemės žtarymū pakelti ne galėdama. Wyškupai nuragė, kad jis turis sawo Prakeikimus, prieš Zemės žtarymus išleistūsius wēl atimti, o toliaus sawo Bašlaityme minau pagal Zemės žtarymus elgtis. Ant to Wyškupas Krėmentsas atšakė, kad jis Diewui (tai esti Popiežiui) daugiaus klausyti turis, ne kaip Zemės žtarymams, o todėl jam katilikškōs Baznyczjōs Dawadai aufšeziaus stowi už Karalyšties Dawadus. Bet aufstioji Ministerija numanydama, kad tokiei Priešgynystei prieš Zemės Waldzią Wale dawus Wyriausybe i Apjūką parešenti ir galiausiey ne galima busent, Zemeje reikalingaji Dawadą išlaikyti, yra pradėjusi apmąstyti, ka su anūm Wyškupu Krėmentsu reik weikti. Bet tai ne lengwus Daiktas, kadangi katilikškieje Wyškupai ne po Zemės Wyriausybe, bet po Popieziūm stow ir todėl ne galima, jūsius iš Urėdo nuštatyti. Ale mišnyjama, kad musū Ministerija anam priešgyniškamjam Wyškupui jo didėje Alga manding 9 Lukstanczius Doreliū ant Metū didesę, užgšenti, o jam ir žprowyjimą jo wyškupiškos Urėdystės uždrausenti.

Szetulatis.

Iš musū mielōs Lietuwos pareit Geitungose wis wieng Sykt per fitą žinią, kad, teney wiens Lietuwinišs žmogus, Wardu Szetulatis, Wagyštės, Wlėšimo bey Razbajytės Remestą iš Didzio wartyti pradėjęs. Pasakojama, kad jis didey kytrus žmogus esās. Dėl Wagyščziū jis jau pirm to Kalejime sedėjęs, ale

iš to išsilaužęs ir dabar daug drąsėjus pasijęs. Savo nešvankuji Darbą jis labiausiai Szilo Karčiamos Kampė vargš, ale Kartais jis ir kitoje Szalyje Lietuvids pasirodęs, kaip antay ir Smalininkū, Yrūtės Heinrichswaldū arba Gastū Upygardūje, o ir kitur. Žandarai ir kiti Policiejės Urėdininkai ji gaudo tiek tikt imanydami, ale jie nieko n'ienčia prieš jį išrašyti. Kartais tie yra mišnyje, buk jie jį jau suspeista turi, ale šray, jis iš jū Tinklū wėl iškliuęs. Rodos, kad ypaczies todel šitą nelemtąjį žmogų sugauti sunku, kadangi jis weik šep, weik taip, o Kartais ir ponifkay rėdos ir wisur kitame Paweikfle ir Ššwewidėjime pasirodo ir wis šitą Wardą priima. Žmones, ant kiemū gyvenancziūšius, jis taip ibaugines, kad nieks n'išširdesa ir žinodams Wyriaušybėms išreikšti, tur jis liado, prisibijodams, kad ansay dėl to ant jo baikšey atškeršyjes. Šš Pirmo buwo Wyriaušybė ant šito Szetulaczio Sugawimo 50, ale dabar jau 100 Doreliū ūzmokėjimo stacziūsi. Mes šime Gziese weik šen weik ten gaunam apie didesės Wagyštes ir Ššilaužimus patirti, o wis ne galima išrašti, kas tai išprowyjes. Kaip antay ir Kranso kieme prie musū aušrinū Juriū galincziame, yra prie Našlės Tinkėnės Gastuzininkės wienoj Nakryj Wagyš išilaužę ir jeiči wisofitū ypaczies šidabrinū Daiktū iš Wijo 300 Drl. Wercziōs išwoğę, už kuriū Atgrazinima ji 50 Doreliū sulō. Kas žin ar ne ir tai taipojau musū Szetulatis su sawo Bagalbininkais, kuriū gers Skaitlius jam prišdraugawojes, padirbės. — Szitą Pasalozimā iki šiczion surašius pareit žinia, kad Szetulatis jau sugantas ejas, o keles Dienas po to Tilžės Kalezime pašimires.

Wisofia Žinia.

— Woktetijōs Giecoryštės Saimas kaip ir musū Karalyštės Saimas jau pirm Poro Nedeliū abu Ramon parleisti. Todėl dabar ir kaip patš Wiešpats Giecorius, taip ir Ponai Ministeriei wis gaun Majama atšilsėti. Lyg tokiujau Budu ir Pōns Firštas Bismarkis yra iš Berlyno ant sawo Dwaro Waržyn Bumariū Prowincioje išfeliawęs, o Growas Multkis laikos Szlėzingės Kalnūse.

— Tarp musū Wiešpaties Giecoriaus bey tarp Francuzijōs Waldono Tjero yra pagal Francuzū Meilhyjimą iš Naujo Derėjimas padarytas, pagal kuri Francuzams Wale, dar n'atšiktūšius tris Milijardus Karo Kaštū mums pirmjans atšikti, ne kaip toktai iš Pradžios Pasajaus Derėjime šūbnėta, ale pagal tai, kaip anie Piningai atšikti bus, tay gaus ir Musškieci Balnieriei, dar Francuzijoj stowintieje, iš ten Namūn pargręšti.

— Mieste Nassau ne toli nū Reino Upės galincziame yra Žmones Paminškā, dideli ūbrožā iš Almens iškaltā wienam jau seney pašimirusiam Ponui, Wardu von Steiu, pastatę, kurlai pirmojo Napoleono, Swieto Wargintojo Gziese musū Nabastininkui Karalini Frydrih Wilhelm trecziamjam bey Mafkotiū Giecorini Aleksanderiui pirmamjam išmintingu Rodininku buwo, pagal kuriu Rodyjima ir Baudziauninkai Burai walnais ūfininkais ir Gaspadories gawo pastoti ir pagal kuriu Misli šep daug Waldziōs Dallyfū dar šime Gziese itajomi. Ššwentinims šito Steiniū pastatytōjo Paminšklo nusidawę šitai Julijū, o musū Wiešpats Giecorius, Giecoriene, Kronprincas, Kronprincese ir Daugybe kitū aukštū Pōnū buwo ant šito Ššwentinimo i Miestā Nassau nufeliawę.

— Šš šiaurinės Amėrikōs gaunam patirti, kad šē Wasara Karštis ten bas didelis ejas. Pradžioj Julijaus Mėnesio Geitungos Miesto Neny-Nork wienoj Dienoj jurokawo, kad toje 75, antroje kad wėl 45 Žmones per šitā Saulės Kaitrā numirę.

— Lenkū Žemėje, Guberoioje Radom, yra pagal Waršawōs Wyriaušybū ūpsakymā Galwije gašti pradėję.

— Mafkotiškōšios Geitungos pasaloj, kad 22 Meiji ten wienoj Szalyj Pylsanto Prowincōs Debesies Wyrius arba Sukuryš podraug su didey macungu Weju su Žaibais ir Ledais pasidareš ir baiūngay daug Ššpustyjimū išprowyjes. Szitas Debesies Wyrius buwēs matoms ir turējes Pawidalā lyg tokio Triterio, kuriu platusis Galas toki Pus bertaini Moliōs platus i Debesis nuteko ale smailūšis Galas iki ant Žemės buwo nusileidēs, ir ejo wis po Tiesumu su didele ūlinge per Žemę wis iš wien besišukdamš ir wislab suplēšydams ir i Padanges palakindams kas jam tikt po Kōju parējo, ar butu didziaušis ar majiaušis Daiktas buwēs, Gywolius, Žmones, Medzius, Triobas, beje ir Darjus Girias bey didziaušias Budawones i Wlentā išpušydams. Wientā Kerdziū šitas Sukuryš aukštay nū Žemės pakeles i Stukius sudraffēs ir Snamius i wi as Szalis išlakinęs. Lyg taipojau nušdawę ir su Kaimenėmis Gywoliū, o ir su wienu Artoju, kurlai su Arklicis ir su Zagre tapēs paneštās. Tanyi matom, tokia didele Diewo Galybe, kuriā jis sawo Sutwėrimūje išrodo.

— Kolerōs ūiga platinas pėtinioj Rusijoj labay macniey ir artinas imanytinay musū Žemės Rubežiams. Tanyi rodos, kad Wiešpats su šita sawo išgaštingaje Rykštie šimet ir mus jau wėl noris atšauktyti. Iki šiol tikroji Kolerōs ūiga prie musū Diewui dēkny dar ne paširodziusi, norint berods ypaczies prie majesniūjū Waikū, kurie ar peršilę budami ir daug šalto Wandens gerdami šaiga

Widurius atīšaldinē arba ar n'īšīrpustū rufftū Dgū ir kūtū Medzio Waišū walgē ir rasi ant to dar Vieno gēre, Widuriei taip staiga fufigadinē, kad Smertis īš to pasidareš. Targi reif šitame Dalhe saugotis.

— Musū Bozū bey Westpreišū Prowincose jau dabar feliems katifikškiešs Kunigams Sziuilū Uzweizdējimas atimtas, kadangi jie ne norēšo Zemēs Wyriauybei Sziuilū Dalhūse i Paslusnumā pašidūti. Š tū Wieta dabar fiti yra Sziuilū Uzwezdētojeis īstatyti.

— Šī Lilžēs Žinia pareit, kad tenay Prīšaitintujū Sudas Razbaininkā Paltowitsā dēl Razbajytēs ant Smerties, o jo Razbajytēs Drauga ir Paagalbininkā Jokubā Bendiksa ant 15 Metū Gufhuzēs Kalėjimo prasudyjēs. Tūdu Bjauresziu radoši ant Kelio podraugiey eidamu, kaip Gaspadoriūs Steineris īš Bludziū, Pīskalnēs Kreizo tūm pacziu Kelio atwaziūdams jūdu pawijo. Tā jūdu papraše, kad jis jūs ant sawo Wežimo drauge imtu, o jis jiemš, nieko Pīsto ne mislydams ir meilingas Žmogūs budams, tā Prašima ir īšpilde. Sziq Meilingumā jūdu jēm welniškay uzmokejo. Bakelini jūdu jam Wirwē per Galwā aplink Kaslā uzmetusiu jī nušmauge ir potam Lawonā īš Wežimo īšmete, o su Wežimu bey su Daiktaiš, tame ēšančieis per Rubeziū i Maskojijā perwaziawo. Bet Bonas Diemas gyws. Maskolijoj jūdu tape nutwertu, o dabar jūdu gaun sawo Algā.

Prefe Karaliauczuje 20. Juliju.

Ant Lurgaus Jamū mentay pareit. Kmiecziei 90—100 Egr. Rugiei 50—55 Egr. Wiekiei, did., 44—48 Egr. Mieziei, mai., 40—43 Egr. Awijos 28—33 Egr. Žirniei, rain., 75—85 Egr. Žirniei, balt., 60—68 Egr. Kopytes 28—30 Egr. Sziens 25—28 Egr. Rylograms, Sziandai 10—15 Egr. Rylog. Ewiestas 9—11 Egr. ut Ewara. Kiaušiei 6—7 Egr. Mandelis. Dabofit! Jamū Prefia dabar wis pagal naujiti Szejepeli pribūdama!

A p s a k y m a i.

G. Sperlingio

Parwinczia bey Drukarija,

Lilžēs, Aukštoje Ulyczioje Num. 18,

prīšfūlo garbingiemsiems Kiemū Žmonėms ant Parwawimo bey Drukawojimo Audimū ir Wilnū.

— Sziq Parwinczia podraugiey nurodo ant sawo apstingay pripildyto Kromo cziapat parwota audziamujū Prima-Bumbuliū arba Medwilniū už pigias Prefias.

F. W. Schäfer Lilžeje,

Wokieczū Ulyczioje Num. 14,

pararney Žinia dūda, kad jo

didysis Kromas

audziamujū Medwilniū,

audziamujū Wilnū,

mašyniniū Werpalū

nū šendien prasidedant už Fabrikū Prefias pardūdamas.

F. W. Schäfer, Lilžeje,

Wokieczū Ulyczioje Num. 14, powisam ties Wechteriu.

==
Didelis Kromas
==

==
Didysis Kromas
==

Saulės Szirmū bey Žakētū šilkiniū ir wilnoniū pigiaus už Špirkimo Prefias.

Georg Sundrieser, Wokieczū Ulyczioj Num. 14.

Špardawimas!

200 Stūkiū Kartunū, šwiesi. ir tamsū po 3 1/2 Egr.,

100 „ Batistū škelbant neplunkancziu nū 3 1/2 Egr. prasidedant,

2000 Ewarū audziamujū Bumbuliū po 10 Egr.,

500 Stukū šwieswilnoniū Ceiziū Kleidoms nū 2 1/2 Egr. prasidedant iki smulkiaustinjū,

wislab tai tur greitay perdūta tapti.

Georg Sundrieser,

Lilžēs, Wokieczū Ulyczioj Num. 14.

Wilū bey Bukfing po 10 iki 15 Egr. pigiaus ne faly šep wisur.

Lytaus Szirmū, šilkiniū wilnoniū bey bumbūliniū, dibey pigiey.

Didiausias Kromas Sufkatū Šubiniū Blunfionis bey Ulnawū.